

KECSKEMÉTI LAPOK

ELŐFIZETÉSI DIJ:

Égész évre 5 firt — kr. Negyedévre 1 firt 50 kr
Félévre . . . 2 „ 50 „ Egy szám ára 12 kr

Előfizetni az év folytatásán minden hónap elején lehet.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP

HIRDETÉSI DIJ:

4 hasábon petit sor 5 kr., többszöri vagy terjedelmes hirdetéseknek árlengedése adatik.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP

SZERKESZTŐ LAKIK: III. TIZED, KÖNYÖK-ÚTCA, 121. SZ.

KIADÓ-HIVATAL: BUDAI-ÚTCA, 186. SZ.

Bélgétdíj minden beiktatásért 30 kr.

Vádak ellenünk!

Nem volnánk lelkiismeretes hírlapírók, nem jóra való kecskeméti polgárok, ha sikra nem szállánánk ama súlyos és igazságtalan vádak ellen, melyeket hazánk déli vidékéről a „Resiczaer Zeitung“ városunk lakosságá ellen oly vakmerően világgá bocsát. Nevezett lap ugyanis f. é. július 24-iki számában vezércikké az a régóta fennálló csereviszonyról, mely szerint a délvideki német ajkú szülők gyermekeiket magyarosodás és nevelés végett Kecskemétre is szokták adni. Most cikkük az új iskolavé kiűzésében rémeket lát és óva inti a szülőket, hogy magzatjaikat a világ minden kincseért se küldjék ebbe és más hasonló parasztvárosba, mert itt testileg és lelkileg elkorcsosodnak. Nem állítja továbbá vakmerő állítását avval megokolni, hogy itt (már t. i. Kecskeméten) a tisztaságnak még csak fogalmával sem bírnak, mert, azt mondja „100 ház között legalább 90 van olyan, még a várososabbakat sem véve ki, melyben csak egy szoba található, rengeteg nagy banyakamenczel és apró ablakkal; e szobában lakik a gazdán és az asszonyon kívül rendszeren még 7—8 családtag, itt ennek, aluszának és itt végeznek egyéb dolgaikat, hozzájárul még olyan társalgási hang, mely a gyermek helyes nevelését lehetetlenné teszi, stb.“

Sokan talán azt fogják mondani, hogy a „Resiczaer Zeitung“ nyelvélése nem érint bennünket, rá se kell hederíteni, olyan kis pont nem érdemi meg, hogy vele foglalkozunk. Igen ám, ha csak egy agyfáért újságíró marakodásáról volna szó. De ha megdondoljuk, hogy Resicza igen intelligens kis város, melyben művelt és bár németajkú, de jóra való magyarérmelmű nép lakik, mely ott sok ellenséges áramlattal küzdve a magyar államesz-

méhez simul és teljes erővel magyarosodni törekszik, ha megdondoljuk, hogy olyan cikkek, mint a fent idézett, alkalmasak arra, hogy a szülőket elriaszassák attól, hogy gyermekeiket idegen városba küldjék, tehát hogy azok magyarosodjanak, megdondolva végre, hogy Kecskemét városának a déli alföld megmagyarosítására valóságos missiója van, melyet a nemzet a város nagyságától, helyzetétől és intelligenciájától méltán elvár, mindezeket tekintetbe véve kell, hogy a délmagyarországi németeket felvilágosítsunk.

Mindenekelőtt kijelentjük, hogy a „Resiczaer Zeitung“ vádjai alaptalanok, koholtak és alighanem valami magánérdekre vezethetők vissza, mert az a tisztátalanság, melylyel a „R. Z.“ bennünket vádol, a magyar nép jellemével általában, de különösen a kecskeméti polgárral határozottan ellenkezik, nálunk minden valamire való családos gazdaembernek van legalább két szobája és hogy azt tisztán tartsa, az a kecskeméti asszonynak büszkesége, ambíciója, másrésztől jőzön észszel feltehető, hogy az olyan család, mely elég okos arra, hogy gyermekét a német nyelvre taníttassa, bir anyyi intelligenciával, hogy házában az egészségre megkívánt tisztaságot is fenntartsa. De ha még mindez nem volna elég, a középiskolai tanártestületek is gondoskodnak a nevelésükre bízott gyermek testi-lelki tisztaságáról. Sőt az újabb időben keletkezett reáliskolai segítő-egyesület egyenesen feladatává tűzte ki a többek között, hogy az idegen illetőségű gyermekek tisztá, egészséges ellátására nemcsak felügyeljen, de ilyenről gondoskodik is. Még több, a napokban olvastuk azt is, hogy a kormány a helyi főreáliskolához Dr. Csabai Géza urat orvosnárának nevezte ki, és kötelességévé tette, hogy

a gyermekek szállását felkeresse és megvizsgálja egészségét és tisztaságát szempontból. Azt hisszük, ennél többet a legskrupulosusabb szülő sem kívánhat.

Ha ilyenformán a „R. Z.“ vádjait visszautasítottuk és azok alaptalanságát eléggé bebizonyítottuk, másrésztől felkérjük városunk lakosságát, hogy ha esetleg elvették mégis akadna, a mi utóvégre ily nagy városban nem lehetetlen, olyan család is, mely az idegenek ily megsegényítő itéletét méltán reánk vonná, sziveskedjék az esetről a városi hatóságot vagy a reáliskolai igazgatóságot értesíteni, hogy az Kecskemét városa reputációjának érdekében a kellő intézkedést tegyehesse.

Kecskemét város címéről.

— Zombory László városi főjegyző, mint a jogügyi bizottság előadójának jelentése. —

(Folytatás.)

c) 1857. május 11—1870. évi XLII. t.-cz. életbeléptetéseig.

A fentebbi kegyelmes kir. leirat a város előjáróságában fogalomzavart szült, nem reflectált az általam imént leírt politikai szervezetre, a melynél fogva egyes addig nem önkormányzati joggal bíró városok is kivételtek a szolgabírói hatáskör alól, másrésztől csak a legnagyobb forgalmú városok helyeztetek közvetlenül — a megyehatóság mellőzésével — a helytartóság alá, minél fogva kezdte a várost „szabad királyi“ városnak czímezni. Ezen fogalomzavar megszüntetése czéljából 1858. évi márczius hó 1-én 262/eln. sz. alatt a cs. kir. Pest Soltmege felettes hatóság leiratot intézett a város polgármesteréhez, mely 60/eln. sz. a. 1858. márcz. 2-án iktatottat be. Ezen rendeletben megmagyaráztattott, hogy az 1857-ik évi május 11-én kelt kegyelmes kir. kézirat nem adományozta a városnak a „szabad királyi városi“ czimet; minél fogva a város polgármestere utasította az osztálytanácsokat, hogy a rendelkezés szigorúan ragaszkodjanak a czimhez: „királyi város“ semmi tárgyalási iratoknál ne használják, hanem csak egyedül „város“ név használattal éljenek.

KECSKEMÉTI LAPOK TÁRSZÁJA

Kecskeméttől Velenczéig.

— Utrajz. —

(Irtá: Jozsop.)

(Folytatás.)

Fiumében negyedfél napot töltöttünk s így alkalmunk volt minden nevezetiséget megtekinteni, a mi a városban és környékén található.

Nevezetes ezek közt a sok móló, (kikötő hely) József főherczeg teli kertje, a világítótorony, a tengerészeti akadémia, a színház, a rizshántoló, petróleum-fümlő és dohánnyíró, az árúcsarnokok, továbbá a város közelében fekvő gyönyörű Abbazia (tengeri fürdőhely) s végül a tengerpartra épített s Veglia szigetére néző ősi Frangepán-várpalota, a melyben az utolsó Frangepánt, Ferenczet, I. Lipót a Zrinyi-Nádasdy-féle összeesküvésben való részvétel miatt elfogatta.

Első napon — a közgyűlés felbészakítása után — az iskolák épületeit szemléltek meg. Ezeket elmondhatjuk, hogy különösen a most épülőben levő iskolák minden, eddig létező s hasonlóvá iskoláépületet fölülmulnak. Ilyen pl. a polgári iskola, mely nagyobbabb, mint a szedei főreáliskola palotája. Egyszóval meglátszik, hogy a magyar kormány Fiumében mindent elkövet arra nézve, hogy az idegen ajkú népet a magyar ügynek, illetve nemzetnek megnyerje, mert csak így lesz az lehetséges, hogy Fiumét magyar kikötő-városnak

nevezhessük. E miatt pedig áldozni kell sokat, nagyon sokat, mert máskülömben a magyar városban még csak magyar szót sem lehetne hallani. A tengerészeti akadémia a főntebb elmondottak után felesleges is kiemelnem, mert hiszen tudni való, hogy a melyik intézetben egy főherczeg nyert kiképezetést, az díszretnem nem szorul.

Az iskolák után a templomokat s a város nevezetesebb középületeit néztük meg. Ez utóbbiak közül csak a színházat, a kaszinót és árúcsarnokokat emlitem meg. A fiumei színház épülete a budapesti operával vetekszik; a kaszinó termei s egész beosztása és berendezése mintaszerűek, úgy hogy a miénk ahhoz képest csak egy falusi pipázda, az árúcsarnokok pedig azért nevezetesebbek, mert ezek az összes piacokat magukba foglalják.

Három egymás mellé állított hosszú, széles és magas épületből áll ez, melynek üveg tetőzete van. Az elsőben mindenféle pipere- és diszmutárgyak; a másodikban hús, zöldség, gyümölcs és tisztálék; a harmadikban pedig a tengeri halak és rákok sokféle fajai árultatnak. Az idegenre nézve természetesen ez utolsó a legérdekesebb csarnok, mert itt láthatja színről-színre a tenger lakóit s részben annak csodáit is.

A fiumei mozgalmas élet azonban csak a főntebb elősorolt gyárakban és a mólókban látható. A város lakosságának jó része itt talál foglalkozást. Hogyne, mikor csak a dohánnyírásban 400 férfi és 800 nő dolgozik! Naponként 350,000 darab szivart és cigarettát készítenek itt s látogatásunk alkalmával 54 millió állott szállításra készen. Elképzelhető, hogy milyen érdekes végig

nézni egy ily nagyszerű gyárat, melyben egyik kéz a másikba adja a munka folytatását. Pl. egy a dohánnyesomókat kibontja; a másik vízbe rakja; a harmadik kipréseli; a negyedik, ösödik, hatodik válogatja, tépi és metszi; a hetedik burokba göngyöli és átadja a nyolcadiknak, a ki a felső burokkal látja el; innen a szivar s szárító-kamrába s végül a csomagolók kezébe jut, honnan azután raktárba s innen a nagy világra jut.

De ezen rövidke leírás még csak árnyékát sem képez feltüntetni azon nagyszerű munka képeinek, melyet az ember ott a helyszínen láthat. Így akadnék meg akkor is, ha a kikötő partokon folyó munkálatok képét akarnám feltüntetni. A folyton érkező és induló óriási vitorlás hajók, az azok között sürgő-forgó számtalan csónak, a hajók ki- és berakodásai stb. stb. oly élénk képet adnak, melyet hiában akarunk lefesteni, azt csak — látni lehet.

Fiumének újdon épült része teljesen fővárosias Itt mindent úgy talál az ember, mint a fővárosokban szokott lenni. Vannak szép paloták, gázvilágítás, csinosan követett és tisztán tartott utcái és térei; fiakkerek, hordárók sürgős forgásai s az elegáns lakosság mind mind fővárosra emlékeztetnek. Azonban mindez — mint főntebb említettük — csak az újdon épült és sikon fekvő városrészen található. Ha a régi (hegyoldalon fekvő) városrészt nézzük meg, akkor a legkiáltóbb ellentéteket tapasztaljuk. Piszkos, ronda sikátorai itt ott oly keskenyek, hogy alig mehet el két ember egymás mellett. A házak itt is magasak, 2—3

Elkövetkezvén az 1860-ik évi októberi diploma, ebben az ősi megyei rendszernek helyreállítása is elrendeltetett. Nem czélem azon nagyszerű nemzeti visszahatást esceletni, mely a megyék szervezkedésével a nemzetben keletkezett, a jelszó a jogfolytonosság volt, az októberi diploma ellenében, a mely az 1848-ik évi törvények mellőzésével akarta az ország régi alkotmányának némely részeit visszaállítani. A megyék tehát a jogfolytonosság jelszava alatt az 1848-ik évi törvények alapján szervezkedtek, minél fogva Pest-Pilis-Solt törvényesen egyesült megye is egész területére s összes lakosaira nézve visszahelyezkedvén régi jogába, közgyűlésébe Kecskemét várost is meghívta, ez a régi jogon szavazattal bíró polgárai, és választott képviselői által azon megjelent s a megyei tisztikar megválasztásában s így a megye adminisztrációjában résztvevő.

Alighogy a municipiumok szervezkedtek, épen Pestmegye kezdeményezésére az adófizetés megtagadtattott, a dohánymonopolium stb. eltörlése követeltetett. 1861. febr. 2-án 12.761. sz. a. a magyar kir. helytartótanácsból: „Szabad királyi Kecskemét város közönségének“ czimeze oly tartalmú rendelet érkezett, mely szerint a város közönsége a lakosság a jogosulatlan és tiltott dohánnyírólást nyilvános felszólítás, vagy kihirdetés által tiltsa el, egyszersmind a teendő intézkedéstől hozzá haladéktalanul jelentést tegyen; ugyanezen ügyben 1861. évi márczius 10-én 981. sz. a. beiktatva a „tisztelt polgármesteri hivatalnak Helyben“ czim alatt a katonai helyparancsnokságtól azon értesítést küldtetett, hogy ha a fentebbi helytartósági rendeletnek togozant nem szerezte ki, katonai karhatalmat alkalmaz. Ezt a kértrendheli le- és átiratot 1861-ik évi márczius 13-án tárgyalta a város közgyűlése s kimondotta, hogy a várost a nmlgá m. kir. helytartótanácssal közvetlen hivatalos érintkezés joga nem illeti, s alkotmányos állásából kifolyólag a m. kir. helytartótanácsot az 1848. III. t.-cz. 6. és 23. §§-hoz képest törvényes kormányzásokkal el nem ismerheti, így eme kormányzattal érintkezésbe lépni nem is fog. De felkéri Pest Pilis Soltmege törvényhatóságát, hogy a felterjesztésben foglaltaknak tudomásul vétele mellett, az illető felsőbbeségeknek hatályos befolyása által kieszközölni méltóztatassék, hogy a közgyűlést tárgyálval szolgáló pénzügyi örség a város köréből valahára elmozdítassék. Erdemes ezen felterjesztésben annak felpanaszolása, hogy bár a „szabad királyi vá-

emeletek, de oly rondák és büzősek, hogy az ember undorodás nélkül nem mehet el mellettük. Szobái oly alacsonyok és kiesinyek, mintha csak kunyhóbeliek volnának. Falakon, ablak és ajtókon úgy látszik: mintha tisztogató kéz századok óta nem talált volna rajtok s ha mindezek mellett még azt a czennyest, rongyost, fésületlen, koldusforma emberfőteget tekintjük, mely a városrészt szűfőlvá lakja és számításba vesszük azt a levegőt, a mi e keskeny sikátorokban a rekkenő meleg, a legyek által elhalmozott mészárszék és gyümölcsáruadék, de különösen a tisztítatlan csatornák kigőzölögései miatt van: akkor nem esodálkozhatunk, ha egy-egy fertőző betegség itt egy róhamosan terjed és kiirtani alig lehet. Egyszóval itt az ember borzalmasan szemlélheti: hogy mi az a kolerafélek. Bizon bizon a mi cigányvárosunk ehhez képest — üdülőhely!

Fiumének egyik legkiválóbb élvezetet nyújtó helye kétségkívül a tengerpart, melyen sétálva öröhszakkig a legkellemesebben töltheti el az időt az ember.

Ha a mólóktól távolabb megyünk azon partrészekre, hova a folyton közkedő hajók által vert hullámok már csak elismulva jutnak, akkor érdekes látványnak lehetünk tanúi. Ha esendes a tenger, akkor ezer meg ezer apró halacska látnak uszálni lenn a vízben, melyek a sziklapartok mohos részei közt kedvelten feicközölnek. Ezen halacska-közből készítik az olaszok az általunk jól megfizetett sardiniákat.

A tenger fölött, de közel a partokhoz röpködnek a sirályok, s le-lecsapva a felszínre, mohón ragadják meg zsákmányaikat.

ros" czim használatától 1858-ban a cs. kir. helytartósági osztály rendelkezései a város eltiltatott, mégis 1860/1-ben a m. kir. helytartótanács által közvetlenül a városokhoz intézett rendeletekben, minden jogalap nélkül ismét ugyanazon czímmel illetették, holott ugyanazon m. kir. helytartótanács az 1848-iki törvények sérelmével készített és az országgyűlésre küldendő követei választására vonatkozó szabályokat „Kecskemét város” közönségének küldötte meg. O Felsője a megkoronázandó király pedig az országgyűlésre „Kecskemét mező város” közönségét hívja meg; ez a legkíméletesebb kifejezéssel is — úgy mond a felterjesztés — oly gunyoros elbánás, mit egy városi község, tekintélyének sérelme nélkül, nem szenvedhet.

1861-ik év júliusában az országgyűlés eredmény nélkül szétoszlott, de a megyei és városi törvényhatóságok még működtek. Ugyanazon év október 7-én 3334/k. i. sz. a. a m. kir. helytartótanácsolt Kecskemét város közönségéhez azon rendelet intézte, hogy köz- és kisgyűlési jegyzőkönyveit a törvényes felügyeleti jog gyakorolhatása tekintetében 8 nap alatt terjessze fel, indokolván azzal, hogy nemcsak a megyék, de a szabad királyi városok is képviselőtestületek gyűlések megtartására jogosítvák, úgy a jegyzőkönyvek a kormányzásukhoz felterjesztendők. Ezen rendeletet, hivatkozva az az év március 13-án tartott, tényleg ismertett közgyűlés határozatára, a város közönsége tisztelettel felírta.

1861-ik év végével az ügynevezett alkotmányos tisztak visszaváltván, helyébe a főispáni helytartó által kinevezettek léptek; az ország is a provisorium zsbasztó hatása alatt szinylődött. Így a megyék is főispáni helytartó s az ezek által kinevezettek által kormányoztatott, közgyűlések nem tartattak. Kecskemét város közönsége, hogy a bizonylatlan alárendeltség megszűnjék, 1862-ik évi február 17-én 415. sz. alatt felterjesztést tett, melyre 53,058/1862. sz. a. a m. kir. helytartótanácsolt „Kecskemét város közönségének” czimzve következők rendelték: „O császári s apost. kir. Felsője 1857. évi pünkösdi hó 11-én kelt legmagasabb kéziratával Kecskemét mezővárosok a felsője uralkodóház és a haza körül szerzett érdemei elismerésül a városok sorába legkegyelmesebben felemleni, egyszersmind pedig 1860. évi Mindszent hó 20-án kelt legmagasabb határozataival az előbb kelt legmagasabb rendeleteknek, amennyiben azok az idézett határozatokkal nem ellenkeznek, a törvényhozási további intézkedéseig épségben tartását legkegyelmesebben elrendelni méltóztatott: ezen város közönségének abbeli, helytelen, s a fenálló, általa tetteleg elismert gyakorlattal ellenkező kérelme, miszerint újból a mezővárosok sorába helyeztesse, és annak folytán a felsőbb rendeletek hatóságához ne közvetlenül, hanem a megye útján bocsáttassanak: f. é. augusztus 5-ől 12,176. sz. a. kelt kegyelmes királyi udvari rendeleténél fogva visszautasítandónak találtattott, közigazgatási és törvénykezési tekintetben a város irányában továbbra is azon gyakorlat folytatandó lévén, mely törvény s a hazai szokás szerint a szabad királyi városok irányában jelenleg is fentartatik. Míról e város közönsége f. é. február 17-ől 415. sz. a. kelt jelentésére vonatkozólag azal értesítetik, hogy az ottani hatóságnak közigazgatási tekintetben előbb fenállott alárendeltségi viszonya megszüntetvén, ezentúl is nem a

vármegye közönségének, hanem a főispáni helytartónak, mint szabad királyi városok ezidőszori királyi biztosának lézzen alárendelve, követeikéskép az ezen igazgató kormányzásokhoz intézendő felterjesztéseit is, a mennyiben azok a szabad királyi városok részéről is bizonyos esetekben, nem közpénzen ellen királyi helytartótanácsához teendő, a főispáni helytartó útján eszközlendő; a kormányzások leiratok és rendeletek is e város közönségéhez a szerint fogván intézteni. Kelt Budán a m. kir. helytartótanácsolt, 1862. aug hó 30-án

Ezen rendelettel kétségtelenül megállapítottat a város közjogi állása, s mindaddig kétségbe nem vonatthatott, míg O Felsője megkoronázatása folytán az ország törvényei teljes érvényükben — a törvényhozási által tett módosításokkal — vissza nem állítottattak. (Folyt. köv.)

Keszthelyi furdőlevel.

Zalamegye kétsége a Balaton s ennek Fűred után leginkább emlegetett helye Keszthely. Alapító beköltözött idegenek voltak (hospites) s eredetileg királyi város (oppidum regium) volt; királyi adomány útján a Gersei Pethő család birtokába megát s ennek leányai által több más család is részesévé lett, mint például az Akosházi Sárkány család. A Pethők kihaltával egyes adományként a Festetics család kapta meg s család hitbizománnyának hat uradalmában még ma is előkelő helyet foglal el. Mindezek bővebben s alaposabban olvas hatók lesznek Alsószopri Nagy Imrénék Zalamegyéről készült monografiájában.

A Balaton ez alsó részének stratégiai fontosságát már a rómaiak felismerték, a minek bizonyására szolgál az, hogy Keszthelytől mintegy félórnyira fekvő Fenéken, a hol most a grófi családunk nagyhírű ménese szálguld, erődöt (castrum) építettek, melynek romjait ezöltől több évtizeddel találták fel. Jelentőségét a középkor első koráiban sem vesztette el, mint azt Lapp Vilmosnak eredményével tett többrendbeli ásatása bizonyítja. A hol a hontalgálási az Arpád házi királyok két első százada idejében nem lehet tudni, mert erre vonatkozó hiteles adatok nincsenek, de a XIII-ik században már szerepelnek a keszthelyi vendégek s a rendelkezésre álló adatok, melyeknek a grófi család levéltára dős tárházát képezi, kétségtelenül teszik, hogy Keszthely erős őrségnek (praesidium) volt székhelye. A tizenhetedik század elejéig a vendégek úgy említi, mint a római katolikusok városát, a mit szintén Nagy Imre ír szíves közléséből tudok, de a túrelmentességét sejtő kizárólagosságának ma Keszthelyen semmi nyoma sincsen s a különböző felekezetű keresztények ép oly békésen férnek meg egymással, mint a zsidókkal. A legutóbbi választások utáni szerepelt antisemitapárt hívei nem is Keszthelyből, hanem a környékből, főleg Kis Komáromból kerültek ki, de a főúri és hatósági pártfogásban s mint antisemiták állítják részrehajló dédelgetésben részesült függetlenségükkel szemben, nem tudtak zöld árva vergődni s nagyobb számuk dacára elbuktak. A tény, úgy látszik itt is az, a mit száz esetben kilencvenkilencven lehet tapasztalni: lliacos intra muros peccatur et extra, magyarul: az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz.

Potom nyolcezer krajczárt fizettünk literjéért. Igazán meglepte.

Igy tehát testben lélekben megerősödvé indultunk... talán bizony szállásunkra? Persze! Nem aludni mentünk mi Finnéba, hanem tapasztalatokat gyűjtteni, tehát emlemtük megnézni az osteriákat.

Érdekes berendezésű bormérési helyiségek ezek, hasonlók a mi vásári „laezi-konyháinkhoz”, csak hogy am azok nem sátor alatt vannak, mint ezek, hanem épületekben. Egyszóval a mi koresmáinknak felelnek meg, hol a szegény útas és a városi polgár ételt és italt kaphat. Ezek is kétfélle. Vanak olyan osteriák, melyekben a konyha és ivószoba együtt van. T. i. a szoba egyik sarkában egy nagy patka, melyen élénk lenog a tűz s a vendég szeme láttára süttik-főzik meg a rendelt étket; a másik sarkokban elhelyezett asztalok mellett ülnek a vendégek és isszák a hegy levét. Az ilyen osteriákba a munkásosztály jár. A másik fajta osteria már sokkal tisztességesebb. Itt már nem látni a konyhát s az asztalokon meg abroszok is vannak. Hogy azonban mennyire nem ismerik ezek a koresmások a „hehuját”, legjobban bizonyítja az, hogy 7-8 embert itallal kiszolgáló alig bírnak. Midőn mi egyenkint fél fél liter bort rendeltünk, hát alig hitt a főleink; nagyot nézett... aztán lement a pénzébe s vagy egy negyedóra múlva csakugyan fél is hozott 3 fél liter, de szinte félve tette le az asztalunkra, hogy nem borzaszt el bennünket azzal a renetget sok borral. Egy szóval azokat a fél litereteket úgy kellett csaknem kiereszkölni.

Egyébiránt Keszthely története nagyon siralmas lábón állana, ha csak gróf Klebelsberg Zdenko bukásáról vált volna híressé; szerencsére földesurai, a gróf Festeticsek, már jóval előbb gondoskodtak arról, hogy kiválóbb helyre tegyék. A mellett, hogy szép park ültetése és kastély építése s nagyúri berendezéseivel a maguk kényelméről gondoskodtak, mint hazafiak is érezték kötelességüket s ha nem is épen sokat, mégis többet tettek, mint sokan hasonrangúak közül. Ide tartozik első sorban az országos híre vergődött Georgikon alapítása, melyet 1848-ig saját költségükön tartottak fenn. Helyében most a magyar királyi gazdasági tanintézet működik, melynek szakszerű be rendezéséről a legutóbbi országos kiállítás is nyújtott némi képet. Nevezetesebb épületei közé számítható a góth stílusban épített temploma, melynek ódonóságát bizonyítja mely fekvése; tornya új s harangjait állítólag a Balatonból halászták ki; érdekes összhanguk a milanoi campanilák harangjaira emlékeztetnek.

Kevésbé lehet megbarátkozni a mostani hitbizománnyal. Thassilo gróf építkezéseivel. Több különféle czélra szolgáló épület halmozta ez, mely távolról valami nagy gyár vagy pályaház benyomását teszi s nélküli a fenségesség, monumentális építmánya egyedüli halhatatlantól. Belső berendezése nagyon dicsérik — hallomásból — mert az oda való udvari személyzet kivételével a bemenet mindenkiné tilos. A szűkebbül kizárás kiterjed a közönség előtt idős Thassilo gróf által megnyitott parkra is s idegenek lehetetlenül teszi a Keszthelyen való huzamosabb tartózkodást, mert nincs hely, a hol sétájt megtehették.

Pedig a természet eléggé elhalmozta Keszthely adományait arra, hogy ép oly kellemes, mint emlekezetes nyaraló és furdőhelyé váljék. Lankás helemi fölött és között sohasem reked meg annyira a levegő, hogy az elviselhetetlen volna. A legtikaszabb hőséget is mérsékli némileg a Balaton párolgása. Az órányira fekvő Héviz, a rheumás bántalmaknak csaknem biztos gyógyító helye, elég szép kirándulási hely gyaloglóknak, a kik a vadaskert mentében fenyes hűsében tehetik meg sétájukat; mert a kocsit, mint Keszthelyen minden út, visszatartó s sok por miatt.

Maga a Balaton egészségesekek tán a legajánlatosabb furdő; azonban oly állapotban mint most van alig élvezhető csak boszúsággal használható. Feneke még a furdő közlelésben is bokáig iszapos s azért vize moskos, nem ritkán utálatos; sekély volta a furdőt nagy gyaloglásra készíti, mely mindenféle hínarba vezet s ritkán deréknál magasabb vízbe.

A bajok forrása, ha nem meghasonlása, egymástól való elzárkózása a döntő tényezőnek. A gróf nem törődik a várossal, a város a lakossággal, a lakosság az idegenekkel. A gróf a közönség elől elzárta parkját, megszerelte a várostól a kastély előtti azon tért, melyen Keszthely főutcája hízódott s így a város egészséges fejlődését megakasztá, mert egyenes fűtöze helyett görbével látta el; a város sem nem süpört, sem nem öntözött eleget s megtörténi például az: hogy a balatoni kocsit porával töltsék fel a gyalogútait; a lakosság pedig mindekre rámondja az áment s titokban elégedetlenkedik úgy a gróf szépietéssel s intézkedéseivel, mint a magis-

tratus nemábanomjával; az idegen pedig sajnálva tapasztalja, hogy Keszthely nem válik azzá, a mivé válhatnak.

Beliczay Jónás.

Adatok Kecskemét város nepoktatásügyének az utóbbi 10 év alatt történt fejlődéséről.

(Részlet a népiskolai igazgatói évi jelentésből.)

1. 1877/8-ban a közs. népiskolánál a tanítói állomások száma 44 volt, míg most 50; ezeken kívül 4 tanítói állás van az áll. segély. elemi leányiskolánál is. A szaporulat 10 állás.

2. A polgári leányiskolánál volt 1877/8-ban 4 rendes állás, most van 6.

3. 1877/8-ban a városban 34 elemi iskolai osztály volt, a pusztákon pedig 10 iskola; most a városban 36, illetőleg 40 (az áll. segély. elemi) osztály van, a pusztai iskolák száma pedig 13.

4. 1880-ban egészítették ki a polg. leányiskola teljes négyosztályúvá (azelőtt 3 osztályú volt), 1882-ben pedig kibővítették egy négyosztályú elemi leányiskolával.

5. Az 1881/2-ik tanévben kezdődött a pusztákon az ismételő iskolai oktatás; a városban pedig az 1882/3-ik tanévig csak a fiúk részére voltak ismételő iskolák; míg a lányok részére ilyen ismételő iskola három osztályal az 1882/3-ik tanévben állítottatott fel először. (Most 4 osztály van.)

6. Az 1883/4-ik tanévben állítottatott fel az alsófokú ipariskola, mely azóta az előkészítő osztályon kívül 5 osztályból s 3 alsófokú kereskedelmi iskolai osztályból álló tanintézeté fejlődött.

7. Új iskoláépületeket emelt a város 1880-ban Ballószög pusztán, 1880/1-ben a városban az úgynevezett kerületi népiskolát 12 tanteremmel, 1883-ban Pusztaszerezen, 1884-ben Sarkházban és Haleszben, 1885-ben Felső-Szentkirályon; a városban a II-ik kerületi iskola most épül.*

8. 1877/8-ban Kecskemét egész területén iskolába járt 3395 tanköteles; a most lefolyt 1886/7-ik tanévben pedig 5246, tehát 1851-gyel több, a mi 54% szaporulat.

9. A városban levő elemi iskolákban a tanulók összes száma 1877/8-ban 2257 volt, most pedig (az áll. segély. elemi leányiskola 154 növendékét nem is számítva) 2746, azaz 489-czel több, a mi 21-7% szaporulat.

10. Az összes pusztai iskolákba járt az 1877-8-ik tanévben 497 tanuló, most pedig 1219; tehát 722-vel több, a mi 145% szaporulatnak felel meg.

11. Hogy a nepoktatásügy intenzíve is fejlődött, a következő adatok mutatják: a) A városi elemi iskolákban

1877/8-ban:		
I. osztályú volt	1268,	azaz 56.1%
II. " "	423,	" 18.7%
III. " "	334,	" 14.7%
IV. " "	232,	" 10.2%
összesen		2257

1886/7-ben:		
I. osztályú volt	1018,	azaz 37%
II. " "	667,	" 24.2%
III. " "	566,	" 20.6%
IV. " "	495,	" 18%
összesen		2746

b) Az I. osztályú tanulók közül II. osztályra képesítettett 1877/8-ban a létszám 44%-a, míg 1886/7-ben a létszám 69.5%-a

c) A városi elemi iskolai tanulók közül évközben kimaradt 1877/8-ban a létszám 44.1%-a, most 75%-a

Pisthy Károly, igazgató.

*) Ezekon kívül 1882-ben megvette a Csányi-féle hazai a város és iskoláé alakította; 1886-ban pedig a polgári leányiskola részére emelt új (emeletes) épületet.

KÜLÖNFÉLEK.

— Cél- és díjlövészet. Folyó évi július hó 31-én tartottatott meg az idei utolsó tisztí díj- és ezéllövészet a katonai lövés, a melyre a félegyházi honvéd zászlóalj tisztikara és a népközlök tisztjelöltek is meghívtattak. Körülbelül 40-en vettek részt, többen félegyházi meghívtattak. Délután 3 óráig kezdődött a célzélövészet és tartott 1/9 óráig, 8 díj volt kitűzve, melyeket a következők nyertek el: első díjat Kiss Aladár szabadságot állományú honvédszázad főhadnagy 83 egységgel (díj: egy ébresztő óra); második díjat (egy vadászati evószer) Kozina Győző honvédszázad főhadnagy 67 egységgel. Harmadik díjat (egy utazó szivartartó) Máté Sándor gazdasági iskolai igazgató 55 egységgel; a negyedik és ötödik díjat, miután Domján István ügyvédjelölt és Boronkay Sándor Molnáry gyalogrezdrelbi hadnagyknak egyenlő egyégeik voltak, sorshúzás útján adták ki, s pedig a negyedik díj (egy színházi látás) Boronkay Sándornak (52 egységgel), az ötödik díj (egy szivartartó) Domján Istvánnak (52 egységgel) adották ki; a hatodik díjat (egy hamutartó) Zsitvay Béla honvédszázad százados nyerte 47 egységgel;

Ez az egyetlen madárfa, a mely itt szállást és élelmet talál. . . a más faj madarainak ez idegen haza.

Ugyancsak a tengerpart e részéről szemlélhető leginkább a halászbárkák, melyek a roppant vitorlájukon ide oda mozognak. Mindegyik víztőlálkval van ellátva, melyeknek sajátságos elhelyezése által a legellenkezőbb irányú szeleket is célszerűen tudják felhasználni. Ezen emberek ügyszólván egész életüket a tengeren töltik s halászatásáikkal keresik meg kenyerüket. De tudnak is ám rajta futkosni kis csónakjaikkal úgy, mint a mi paripánk a versenyterén. Elnéztem egy csónakot, a mint egy nagy hajó által fölvert hullámok közé jutott. A kis jármű annyira tánczolt, hogy minden pillanatban az elnyelettetés stádiumában volt; és a csónakos talán felelmet árult el? Dehogy! A fület sem mozdította meg!

A nap leszállt, mikor szállásainkra tértünk. Pár percz múlva ezután a „Stella D'oro” (gyűrűn csillag) czimű vendéglő kertjében állítottunk össze, hol a katonaszenekar bájos trillái mellett élveztük az — írósvajas pecsenyét. En ugyan ráfogtam: hogy azon a pecsenyén csillag valami nem más, mint olaj s ezen hitemben az orrom is megerősített; finomabb ízlésű társaim azonban írósvajnak szagolták s míg ők ezen illuziójukba mélyedve lukulusi módon élveztek, addig én sóhajtoztam a — paprikás után. De honnan adtak volna, mikor a paprikát csak a gyógyszerházban árulják. . . magyar méreg gyantán.

Ittunk egy kis borcskát is. Savanyás volt egy kicsit, no de legalább nem drága.

Pénztézetek és malmok részvényei
adás és vételét közvetít alolított.

Jelenleg van eladó:

1. Gazdasági gőzmalma.
2. Kecskeméti takarékpénztári részv.
8. József gőzmalma részvény.

Keresetük vételre:

- 10 db Központi takarékpénztári részv.
- 3 db Kereskedelmi ipar-hitelintézet és népbanki.
2. Sertéshizlalók gőzmalma részvény.

BLEYER ADOLF.

II. tized, Szécsényi-utca 2. sz. 120 (0-9)

Ugyanitt kapható mindenféle sorsjegy részletfizetésre.

Tanoncz-felvétel.

Nagy Körösön Molnár Ferencz fűszer- és vegyes-kereskedésében egy fiú, a ki 2-3 gymnasiumot vagy reáliskolát végzett.

tanulónak

azonnal felvétetik.

Bővebbet a fenti czéggel Nagy-Körösön. 148 (3-2)

„Zacherlin”

a legkitünőbb szer minden rovar ellen!

Ez az új, kitünő specialitás bámulatos erővel és gyorsasággal kiöli a férgek a lakásokból, konyhákból és szállókból, valamint a házi állatokról, az istállókból, üvegházi és kerti növényekről. Az igazi csakis névaláirással és védelmi jeggyel ellátott eredeti üvegben kapható. A mit pusztán papirzacskóban mérnek ki, az sohasem igazi „Zacherl-Specialitás“!

ZACHERL J., Bécs, I. Goldschmiedgasse Nr. 2.

RAKTÁRAK:

KECSKEMÉTEN: Gyenes S. és fia, Fener Jakab, Katona Zsigmond és Bóka Zsigmondnál.
CZEGLÉDEN: Csager Mária és Horváth Kálmánál.

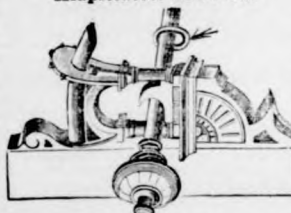
FELEGYHÁZÁN: Fener Mihály, Molnár Alajos és Bernátsky Bólánál.
KIS-KÖRÖSÖN: M. Labo Ferencznel.
NAGY-KÖRÖSÖN: Müller Istvánnál. 144 (6-2)

Alapított 1864-ben

LINGEL KÁROLY

I. magyar budapesti gőzkeretező, vájoló (Fraisé) esztergályos és asztalos árúk gyára

Budapest, VII. hosszabb Rózsa-utca 4. és 5. sz., mely a kor igényeinek megfelelőleg különösen van felszerelve, ajánlja minden e szakmába vágó gyártmányait, u. m. ajtó, ablak, parkány- és keretleceket, oszlopok és talapatok, konzolok és tartók, mindenféle vjások és imonymenták szövet. Szalag és másféle fűrészkivágatok számtalan minta szerint. Továbbá mindenemű asztalos kellékek: Toilette-, és varróasztal oszlopok, ép úgy konzol, ebédlő, fautenl- és sofa-lábak és oszlopok. Vázák különféle tárgyakhoz, thea-tálcák, pipa-, dohány- és szivartartók, virág-ruha- és esernyőtartók, kottakocsi, karnischok, kályhaellenzék, varró- és virágasztalok, dírfából, kályhaellenzék, varró- és virágasztalok, dírfából.

Számos helyen kitüntetett.

feketen fényezett nickel gömbökkel. Parasztszékék, illoke íródi és iskolai czelokra, etagerek, festési állványok.

Továbbá építészeti és decoratió részletek,

egyáltalán minden e szakba vágó munkák kivétel nélkül pontosan és gyorsan eszközöl-
tetnek. Gazdagon illusztrált árjegyzékek ingyen és bérmentve küldetnek. 134 (6-5)

Birtokeladás, illetve bérbeadás.

Néhai Tóth Gáspár örökösinek tulajdonát képező, itt Kecskeméten a Csongrádi-nagy-útczában 22. sz. n. fekvő s kényelmes úri lakás és gazdasági épületekkel ellátott ház, — tocióbb Pusztá-Péterio fekvő s lakhelyvel és gazdasági épületekkel ellátott 50 kat. holdnyi területű földbirtok szabadkőzből bérbe-, s illetve haszonbérbe kiadó, — sőt a ház örökön is eladó.

A fölteleket illetőleg bővebb értesítést ad

NAGY IMRE

151 (3-1)

üggyvéd (V. tized 132. szám alatt)

Schember C. és Fiai

es. kir. udv. szállítók

es. kir. szab. hidmérleg és gépgyárosok.

RAKTÁR:

Andrássy-út 1.

BUDAPEST

GYÁR:

Rottenbiller-utca 12-14.

Gyárhelyiségünk gépezeteinek kibővítése folytán azon helyzetben vagyunk, hogy kereskedelmi tizedes mérlegeinket az alábbjegyzett készpénzbeli árak mellett szállíthatjuk gyárunkból.

Scalamérlegek
súlyok nélküli
mérlegek

Marha-
mérlegek.
Hidmérlegek
stb.

ÁRAK:

	25.	50.	100.	150.	200.	250.	500.	750.	1000 kilóra
△△	—	—	—	13.50,	15.75,	18.—	24.50,	31.25,	38.—
△□	7.25,	8.50,	11.25,	14.75,	17.—	19.—	—	—	—
□□	—	—	—	13.25,	16.—	18.—	20.—	29.—	36.50,
									45.—

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. 147 (5-2)

Legelső és legnagyobb gőzörőre berendezett hid-
mérleggyár Magyarországon.

hadihajóin

A GLEICHENBERGI JÁNOS-FORRÁS

nagy mennyiségű isletes kettős szénasavas natron, azonban aránylag kevés konyhasót, de annál több vasat tartalmaz és a világ leghíresebb auctoritási nyilatkozatai szerint chronicus gégehurut, chronicus légeshurut, chronicus tüdőlob- és a légutak katarisusainál, végre a mellhártyalob után hátramaradt mellhártya izerményeinél, ha egyszerűsöd a vasnak erősítő és vérképző hatására reflektáltatni, a legjobb eredményt használják. Különös alkalmazást nyer a fővénnyel és lúgkővel. Szénasav és szoda gazdag tartalmánál fogva nagyon alkalmas horral vagy gyümölcs-szórpellel vegyítve.

kellemes pezsgő üdítő italok

készítéséhez, úgyzinte tisztasága s rendkívül olcsósága folytán legjobban ajánlató. Mindenkor friss töltésben kapható a magyarországi forrásokban.

Schleinz Károly és Társainál

Budapest, VIII. kerület, stáció-utca 47.

Városi üzlet: V., Haminczad-utca 4. hol megrendelések a házhoz szállítás végett elfogadjatnak. 115 (10-7)

Arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Erejből az egyenlítőn alatti átmenetelenél nem vesztett.

Tisztelettel van szerencsénk a t. fogyasztók szives tudomására juttatni, hogy az általános kedveltségnek örvendő

PARÁDI VIZ

(Csevitze forrás)

KECSKEMÉTEN PATAKY és NYIRÁDY

főraktáros czégnél

valódi minőségben, és mindenkor friss töltésű. jutányos árért kapható.

Kiváló tisztelettel

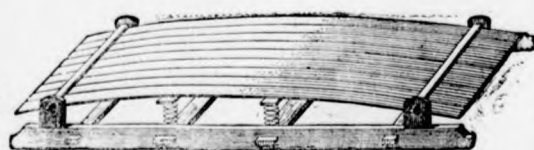
Az O excellentija Károlyi Gyula gróf parádi ásványviz források kezelő hivatala.

71 (10-9)

Cs. kir. osztrák-magyar szabadalmazott

Farugony-matrácok

6 frt

6 frt

Pótlék szalmazsákok és sodronybetétek helyett

tiszta tartós és jutányos, különösen alkalmas intézeteknek és kórházaknak. Nagyobb megrendeléseknél megfelelő árleengedés.

A megrendeléseknél az ágy belső szélessége és hossza tudatandó.

Fő r a k t á r: Bécs, I. Neuer Markt 7.

260 (21-15)